

PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW W POZNANIU

61-851 Poznań, ul. Zielona 8
Tel. (0-61) 852-15-17, 852-77-50, Fax. (0-61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, 31.12.2002 r.

RPZ – 54-W/3/02/D.O./.....

D e c y z j a n r R P Z - 3 3 / 2 0 0 2

Na podstawie art. 85 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz.U. Nr 122 z 2000 r. poz. 1319 z późniejszymi zmianami), w imieniu Prezesa Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, ***odmawia się wszczęcia postępowania antymonopolowego*** na wniosek pana Józefa Kubika, właściciela firmy „albit” w Wolsztynie, w sprawie stosowania przez „Amb” Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu praktyk ograniczających konkurencję zakazanych przepisem art. 8 ust. 2 pkt 3, 4, 5 i 6 ww. ustawy, polegających na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku zaopatrzenia w materiały służące do produkcji stempli w technologii beztuszonej pre-ink, poprzez:

- 1) stosowanie w podobnych umowach z osobami trzecimi niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji,
- 2) uzależnianiu zawarcia umowy sprzedaży materiałów stemplarskich od zakupu maszyn wykorzystywanych
- 3) przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania i rozwoju konkurencji na rynku produkcji stempli,
- 4) narzucaniu uciążliwych warunków umów sprzedaży materiałów stemplarskich.

Uzasadnienie

Pan Józef Kubik, właściciel firmy „albit” w Wolsztynie, której przedmiotem działalności jest produkcja stempli (zwany dalej wnioskodawcą), wystąpił do tut. Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko „mb” sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu (zwanej dalej Spółką „Amb”). Spółce „Amb” wnioskodawca zarzucił stosowanie praktyk ograniczających konkurencję. Wyjaśnił, iż jego firma zajmuje się produkcją stempli, w tym także w technologii „pre-ink”, metodą „flash stamp”. Technologia ta umożliwia wykonanie stempli w kilka minut od przyjęcia zamówienia, także w wersji wielokolorowej, a jakość

otrzymanego odbicia jest nieporównywalnie lepsza od jakości uzyskiwanej metodami tradycyjnymi, polimerowymi. Technologia stosowana przez wnioskodawcę oparta jest na piance opatentowanej i produkowanej przez amerykańską firmę PORELON. Na terenie Europy sprzedaż tej pianki prowadzi szwedzka firma „Unigraphics”, której wyłącznym przedstawicielem na Polskę jest Spółka „Amb”. W produkcji stempli, która oparta jest na piance „PORELON” wnioskodawca wykorzystuje tusz oraz oprawy firmy „Unigraphics”. Stemple metodą „flash stamp” wykonuje z użyciem maszyn stemplarskich, które sam przystosował do tej technologii. Ponieważ jedynym dostawcą materiałów wykorzystywanych przez niego w tej produkcji jest Spółka „Amb”, a materiały te nie mają odpowiedników oraz zamienników, zmuszony jest z nią współpracować. Współpraca ta, zdaniem wnioskodawcy, nigdy nie układała się dobrze, a powodem konfliktów były zgłaszane przez niego reklamacje jakości tuszu. Ponadto Spółka „Amb” próbowała wymusić na nim zakup maszyn, które wykorzystywane są w technologii opartej na piance „PORELON”, tymczasem wnioskodawca stosował własne maszyny i nie zamierzał stanu tego zmieniać. Wykorzystując kolejne zgłoszenie przez niego reklamacji, Spółka „Amb” wypowiedziała dotychczasową współpracę. Od tej pory jego zamówienia nie są realizowane, a ponieważ nie ma innego źródła zaopatrzenia w te materiały (nawiązanie kontaktów handlowych bezpośrednio z firmą „Unigraphics” nie powiodło się, został odesłany do Spółki „Amb”) nie może przyjmować zamówień. Klientów, którzy korzystali z usług jego firmy, zmuszony jest kierować do innych zakładów stemplarskich. Wnioskodawca zakwestionował także stosowany przez Spółkę „Amb” system sprzedaży materiałów stemplarskich. Jako firma ma prawo do zakupów na warunkach hurtowych, w ilościach przez siebie zamówionych. Tymczasem Spółka „amb” warunki sprzedaży hurtowej stosuje wyłącznie wówczas, gdy zamówienie dotyczy partii mieszczących się w opakowaniu. Przy zakupie mniejszych ilości „Amb” stosuje ceny detaliczne.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, odmówić wszczęcia postępowania antymonopolowego, jeżeli w sposób oczywisty z zawartych we wniosku oraz posiadanych przez Prezesa Urzędu informacji wynika, że nie stosowano praktyk ograniczających konkurencję określonych w art. 5 (w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 6 i 7) oraz 8 tej ustawy. Przed wydaniem orzeczenia o odmowie wszczęcia postępowania antymonopolowego Prezes Urzędu może, działając na podstawie art. 43 ustawy, przeprowadzić postępowanie wyjaśniające, w celu uzyskania dodatkowych informacji niezbędnych do rozstrzygnięcia o wszczęciu lub odmowie wszczęcia postępowania antymonopolowego (art. 85 ust. 2 ustawy).

Treść wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego dotyczyła działań dostawcy materiałów stemplarskich wykorzystywanych w produkcji stempli w technologii beztuszkowej „pre-ink”, metodą „flash stamp”. Zarzut stosowania praktyk ograniczających konkurencję może zostać postawiony wyłącznie przedsiębiorcom, których pozycja na rynku jest co najmniej dominująca, zgodnie z definicją zawartą w art. 4 pkt 9 ustawy. Gotowym wyrobem każdej produkcji stempli jest stempel z użyciem którego otrzymywane jest odbicie. W ocenie Urzędu wysoce nieprawdopodobne wydaje się, aby technologia wytwarzania stempli z wykorzystaniem pianki PORELON nie miała substytutów w postaci materiałów produkcji innych firm, a efekt odbicia otrzymanego z wykorzystaniem pianki PORELON znacząco różnił się od odbić uzyskiwanych w wyniku korzystania z innych materiałów. Poza przedstawieniem własnego stanowiska wnioskodawca nie wskazał na jakiegokolwiek opracowania czy ekspertyzy, które pozwoliłyby jednoznacznie określić rynek właściwy w sprawie oraz przedsiębiorców, którzy na tym rynku działają. Z tych względów celowe stało się przeprowadzenie badania rynku zaopatrzenia w materiały wykorzystywane do produkcji

stempli. Badanie to Urząd postanowił przeprowadzić przed formalnym wszczęciem postępowania antymonopolowego, licząc że zebrane informacje pozwolą ustalić, czy Spółka „Amb” posiada siłę rynkową wymaganą do przeprowadzenia oceny jej zachowania w oparciu o przepisy ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W sytuacji, gdy rynek właściwy w sprawie miałby zasięg znacznie szerszy, aniżeli wskazany przez wnioskodawcę, wszczęcie takiego postępowania byłoby niecelowe, bowiem Spółce „Amb” nie można byłoby zarzucić naruszenia przepisów ustawy o *ochronie konkurencji i konsumentów* z uwagi na brak wymaganej siły rynkowej.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura Urzędu w Poznaniu ustalił i zważył, co następuje:

Z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Spółce „Amb” wystąpił przedsiębiorca zajmujący się usługowym wytwarzaniem stempli. Stemple wytwarza w dwóch technologiach: polimerowej oraz pre-ink. *Technologia polimerowa*, oparta na ciekłym polimerze, jest stosowana od lat. Jako pierwsza umożliwiała wykorzystanie techniki komputerowej. Produkcja stempli na bazie polimeru jest obecnie najpowszechniejsza. W zdecydowanej większości oparta jest na materiałach firm „Trodat”, „Colop” oraz „Wagraf”. Pozwala na uzyskanie pieczętek tradycyjnych, wykonywanych w postaci rzeźby dwuwymiarowej, gdzie na pieczętkę nanosi się tusz i odbija na papierze. Metoda ta ma wielu zwolenników, ze względu na przyzwyczajenia klientów, możliwość ponownego wykorzystania opraw, stosunkowo niskie ceny. Powszechnie stosowane są pieczątki pozwalające na uzyskanie odbić jednokolorowych, ostatnio na rynku pojawiły się materiały firm „Trodat” i „Colop”, które umożliwiają uzyskanie odbić dwukolorowych.

Natomiast *technologie beztuszowe, „pre-ink”*, są nowością na rynku. Pozwalają wytworzyć stempel w kilka minut od złożenia zamówienia oraz uzyskiwać odbicia wielokolorowe. Charakteryzuje je wysoka jakość odbicia oraz długotrwałość użycia (do 500.000 odbić). Tusz tworzący odbicie zawarty jest w mikroporowatej strukturze pianki. Wykonanie stempla w tej technologii polega na naświetleniu jej powierzchni przez odpowiednią maskę. Powoduje to stopienie powierzchni, która jest nieprzepuszczalna dla tuszu, w miejscach poza literami. W miejscach zasłoniętych przez wydruk liter struktura mikroporowata gąbki zostaje nienaruszona i jest przepuszczalna dla tuszu. Podstawowym materiałem pozwalającym uzyskać taki efekt jest materiał mikroporowaty - pianka (mikroguma). Technologia ta jest tożsama z *metodami flash stamp oraz direct stamp*, choć istnieją również inne metody, które pozwalają wytworzyć pieczętkę beztuszową. Metody te charakteryzują się nieznacznymi odrębnościami, dotyczącymi sposobu produkcji płytek, lecz efekt końcowy – produkt – jest taki sam jak przy innych rodzajach technologii pre-ink, czyli *pieczętka beztuszowa*.

Zdaniem wnioskodawcy pianka produkcji amerykańskiej firmy „PORELON” nie ma substytutów. Tymczasem materiały zgromadzone w ramach przeprowadzonego badania rynku wskazują, że poza pianką PORELONU w technologii pre-ink na terenie Polski stosowana jest także pianka produkcji japońskiej firmy WAGRAF – Sun Stamper, chińskiej firmy Keen Keen oraz firmy Colop. Wyroby ww. firm są w Polsce dostępne, ich dystrybucją zajmują się: PORELONU – Spółka Amb; Sun Stamper – firma M&R Modico Stamppoint z siedzibą w Warszawie, Keen Keen – firma Salon Papierów Ozdobnych z siedzibą w Katowicach, Colop firma „Printy Poland” z siedzibą w Bytomiu.

Pianki (mikroguma) produkowane są w różnych rozmiarach oraz grubości, co powoduje, że każda z nich wymaga innego rodzaju oprawy. Do pianki PORELONU pasują oprawy szwedzkiej firmy „Unigraphics”, których dystrybutorem poza Spółką Amb jest również firma „Studio-Stempel” z siedzibą w Poznaniu. Do pianek Sun Stamper firma Wagraf oferuje oprawy Royal Mark. Również firmy Keen Keen oraz Colop mają w swojej ofercie oprawy do pieczętek.

Produkcja pieczętek w technologii „pre-ink” odbywa się na specjalnych maszynach. Każdy z ww. producentów pianki zajmuje się również produkcją tych urządzeń. Do produkcji pieczętek na bazie pianki PORELONU Spółka Amb oferuje maszyny oraz oprawy typu Direct Stamp. Ich producentem jest firma „Unigraphics”. Do pianek Sun Stamper firma Wagraf oferuje maszynę Sun Stamper, natomiast do pianek firmy Keen Keen oferowane są maszyny Deskmate. Wnioskodawca nie skorzystał z oferty sprzętowej Spółki Amb i pracuje na maszynach, które we własnym zakresie przystosował do wytwarzania pieczętek.

Praktyki nadużywania pozycji dominującej na rynku mogą być praktykami antykonkurencyjnymi lub eksploatacyjnymi. Treść wniosku o wszczęcie postępowania antymonopolowego wskazuje, iż zarzuty podniesione wobec Spółki Amb dotyczą praktyk o charakterze eksploatacyjnym, które ze swej istoty godzą w interesy jej kontrahentów i konsumentów. Stosowanie praktyk o takim charakterze jest możliwe w sytuacji, gdy przedsiębiorca dysponuje dostateczną siłą rynkową, która umożliwia mu uzyskiwanie korzyści niemożliwych do uzyskania w przypadku niezakłóconego działania mechanizmu konkurencji. W celu ustalenia, czy działania Spółki Amb mogą być oceniane na gruncie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, konieczne było ustalenie rynku właściwego w sprawie, zbadanie ilu przedsiębiorców działa na tym rynku oraz jaką pozycję zajmuje na nim Spółka Amb.

Materiały zgromadzone w ramach przeprowadzonego badania rynku pozwalają uznać, iż rynkiem właściwym w sprawie objętej wnioskiem jest **rynek zaopatrzenia w materiały służące do wytwarzania stempli w technologii beztuszkowej, pre-ink**. Urząd podziela w tym zakresie zdanie wnioskodawcy, iż ww. technologia wytwarzania stempli znacząco różni się od technologii dotychczas stosowanych, w tym najpowszechniejszej technologii polimerowej. Technologie te różnią się bowiem właściwościami i przeznaczeniem (jedynie technologia pre-ink zapewnia możliwość natychmiastowego zrealizowania zamówienia, uzyskania odbicia wielokolorowego, wysoką jakość odbicia) oraz ceną (stemple wytworzone w technologii pre-ink są w chwili obecnej droższe). Podstawowe znaczenie dla wytwarzania stempli w tej technologii mają dwa elementy: metoda wytwarzania, polegająca na naświetlaniu powierzchni pianki (mikrogumy), zwana flash stamp lub direct stamp, a także materiał na bazie którego stemple są wytwarzane – pianka lub mikroguma oraz kompatybilne z tymi materiałami tusz oraz oprawy. Metoda te mają zastosowanie dla wszystkich pianek (mikrogumy), co do których udało się zebrać informacje w ramach przeprowadzonego badania rynku. Materiały te jednocześnie pozwalają uznać, iż do pianki czy mikrogumy powinien mieć zastosowanie tusz tego samego producenta, choć nie można wykluczyć, iż wymaganą jakość odbicia uzyska się także z wykorzystaniem tuszu innych producentów. Powyższa uwaga dotyczy także opraw do pieczętek, różna grubość pianki czy mikrogumy wyklucza możliwość skorzystania z opraw innych producentów bez podjęcia czynności przystosowujących.

W świetle wyjaśnień złożonych przez przedsiębiorców działających w branży stemplarskiej nie można wyodrębnić jako odrębnego rynku produkcji stempli w technologii pre-ink opartej na poszczególnych metodach, w tym flash stamp oraz direct stamp. Ustalenia poczynione w ramach przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego pozwalają bowiem stwierdzić, że obie ww. metody w równym stopniu utożsamiane są z technologią pre-ink, przy czym w produkcji stempli w tej technologii znane są również inne metody. Dla wyodrębnienia rynku właściwego w sprawie istotne jest, że produktem uzyskiwanym z użyciem wszystkich metod w technologii pre-ink jest pieczętka beztuszuowa. A to jest podstawową okolicznością, którą Urząd zobligowany jest uwzględnić przy wyodrębnianiu rynku. Tym bardziej nie znajduje uzasadnienia zawężenie rynku właściwego w sprawie do wytwarzania stempli w technologii pre-ink na bazie pianek (mikrogumy) wytwarzanych przez poszczególnych producentów. Zdaniem wnioskodawcy pianka produkowana przez amerykańską firmę PORELON ma właściwości, których nie mają pianki (mikroguma) produkowane przez inne firmy. Materiały zgromadzone w ramach przeprowadzonego badania rynku, w tym opinie i wyjaśnienia złożone przez działających na rynku polskim dystrybutorów materiałów stemplarskich oraz przedsiębiorców zajmujących się usługowym wytwarzaniem stempli, pozwalają uznać, iż powyższe twierdzenie wnioskodawcy nie jest zasadne. Poza pianką PORELON na terenie Polski dostępne są bowiem materiały do produkcji stempli w technologii pre-ink, które produkowane są przez inne zagraniczne firmy. Są to: japońska pianka Sun Stamper oraz kompatybilne z nią tusze i oprawy, wyroby chińskiej firmy Keen Keen, wyroby firmy Colop, których dystrybutorem jest firma Printy Poland w Bytomiu. Tym samym co najmniej ww. firmy, wraz z firmą „Amb”, są uczestnikami wyodrębnionego rynku właściwego w niniejszej sprawie. Z informacji uzyskanych od przedstawicieli tych firm wynika jednocześnie, iż rynek ten jest w fazie intensywnego rozwoju, co ma zawsze miejsce z chwilą gdy następuje wprowadzanie nowej technologii. Jednocześnie zgodnie wskazują, iż bariery wejścia na rynek są w tym przypadku stosunkowo niskie, w przeważającej mierze warunkowane pozyskaniem klienta – punktu zainteresowanego wytwarzaniem stempli w nowej technologii, a to uzależnione jest od zainteresowania nowym produktem potencjalnych nabywców – klientów punktów usługowych. Dla nich podstawowe znaczenie ma jakość produktu (odbicia) oraz jego atrakcyjna cena. Uwzględnienie tych okoliczności uzasadnia rozpatrywanie działań Spółki „Amb” na rynku zaopatrzenia w materiały wykorzystywane w produkcji pieczętek w technologii pre-ink. Na tak wyznaczonym rynku, jako wysoce konkurencyjnym, Spółka „Amb” nie ma pozycji dominującej w rozumieniu art. 4 pkt ww. ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, a więc nie podlega jej rygorom. Tym samym zarzuty podniesione przez wnioskodawcę nie mogą zostać ocenione w odniesieniu do zakazu stosowania praktyk ograniczających konkurencję.

Występując z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego wnioskodawca poza własnym stanowiskiem nie przedłożył jakichkolwiek ekspertyz czy opracowań, które pozwoliłyby w inny sposób oznaczyć rynek na którym działa Spółka „Amb”. Zgodnie z art. 84 ust. 2 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* wnioskodawca jest obowiązany uprawdopodobnić naruszenie przepisów ustawy. Informacje zgromadzone w ramach przeprowadzonego badania rynku nie pozwalają podzielić jego opinii, iż rynek właściwy w niniejszej sprawie to technologia produkcji stempli na bazie pianki PORELON. Takie zawężenie rynku musiałoby zostać podparte opiniami ekspertów. Koszt przeprowadzenia takiej opinii, w sytuacji gdy wnioskodawca podtrzymałby wniosek o wszczęcie postępowania antymonopolowego, obciążałby właśnie jego. Oparcie się na ekspertyzach byłoby tym bardziej wskazane, że w ramach przeprowadzonego postępowania

nie udało się dotrzeć do literatury fachowej w zakresie produkcji stempli w technologii beztuszowej.

W tym stanie rzeczy, uznając, iż nie Spółka Amb nie dysponuje wymaganą siłą rynkową, co pozwalałoby rozpatrywać jej działania jako ewentualne naruszenie art. 8 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, Urząd odmówił wszczęcia postępowania antymonopolowego w zakresie objętym wnioskiem.

Od niniejszej decyzji przysługuje Wnioskodawcy prawo wniesienia odwołania do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Poznaniu
Edward Stawicki

Otrzymuje:
Pan Józef Kubik
„ALBIT”
64-200 Wolsztyn, ul. Dąbrowskiego 3